

Gönderiliş Tarihi: 17.12.2023

Kabul Tarihi: 21.12.2023

ORCID 0000-0002-3463-3856

ORCID 0000-0003-3919-0924

SAVAŞ SONRASI JAPONYA'DA ENTELEKTÜELLERİN SİYASİ AKTİVİZMİ¹

Uğur SERMET²

Mücahit AVCI³

ÖZ

II. Dünya Savaşı Japonya'nın aleyhine sonuçlandıktan sonra ABD tarafından Japonya'da işgal dönemi resmen başlamıştır. Bu dönemde General Douglas MacArthur Amerika Birleşik Devletleri'nin Japonya'daki temsilcisi olarak hareket etmek üzere Müttefik Kuvvetler Yüksek Komutanı (SCAP) olarak atanmıştır. SCAP, Japonya'yı 1945'ten San Francisco Barış Antlaşması'nın işgali resmen sona erdiği 1952'ye kadar yönetmiştir. Amerikan'ın Japonya'ya demokrasi ihraç etmeye çalıştığı bu süreçte imparatorun yetkileri sembolik hale getirilerek kısıtlanırken yargı reformu başta olmak üzere temel hak ve hürriyetlerle ilgili önemli düzenlemeler yapılmıştır. İşgal döneminde Barış Sorunu Sempozyumu ile başlayan entelektüel hareketlerinin de etkisiyle Amerikan demokrasisi ihracı süreci Japonya'da genel anlamda sorunsuz işlemiş görünse de Güvenlik Anlaşması ve anlaşmanın yeniden görüşülme süreçleri özellikle ilerici entelektüellerin sesinin yükselmesine neden olmuştur. İmparator ve hükümet yanlısı liberal entelektüeller ile yol ayrımına varan anlaşmazlık ve bazı ilerici entelektüellerin de diğer meslektaşlarını uysal bulup bağlı oldukları üniversiteler dışında akademiler kurarak halka ders vermeleri hareketlerin tabana yayılmasına yol açmıştır. Tabana yayılan hareketler, güvenlik anlaşmasının gözden geçirilmesi ve hükümetin anlaşmayı onaylaması ile 1960 Anpo Protestolarında zirveye ulaşmıştır. İşgal döneminden itibaren demokrasiyi ve barışı destekleyen entelektüellerin arasında, Güvenlik Anlaşması ve anlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi süreçlerinde ABD güdümlü imparator ve hükümetten yana olan –liberal- entelektüeller ile ülke topraklarında yabancı ordunun konuşlanmasını istemeyen ve komünist ülkelerin de dahil olduğu evrensel barışı destekleyen –ilerici- entelektüeller arasında fikir ayrımı doğmuştur. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Japonya'da işgal döneminden itibaren entelektüellerin siyasallaşma sürecini ve 1960 Anpo (Güvenlik Anlaşmasının Yeniden Gözden Geçirilmesi) Protestolarına neden olan kamusal aktivizmleri ile tabanda oluşturdukları etkiyi analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Japonya, II. Dünya Savaşı Sonrası, Entelektüel Aktivizmi, İlerici Entelektüeller

Jel Kodları: H56,N40,R10

POLITICAL ACTIVISM OF INTELLECTUALS IN POST-WAR JAPAN

ABSTRACT

After World War II ended to Japan's disadvantage, the period of occupation of Japan by the United States officially began. During this period, General Douglas MacArthur was appointed Supreme Commander of the Allied Powers (SCAP) to act as the representative of the United States in Japan. The SCAP ruled Japan from 1945 until 1952, when the San Francisco Peace Treaty formally ended the occupation. During this period when the US tried to export democracy to Japan, the emperor's powers were restricted by making them symbolic, while important arrangements were made regarding fundamental rights and freedoms, especially judicial reform. Although the process of exporting American democracy seemed to work smoothly in Japan in general with the influence of the intellectual movements that started with the Peace Question Symposium during the occupation period, the Security Treaty and the renegotiation processes of the treaty caused the voices of progressive intellectuals to rise. The disagreement with the emperor and pro-government liberal intellectuals and the fact that some progressive intellectuals, finding their colleagues docile, established academies outside the universities they were affiliated with and lectured to the public led to the spread of the movements to the grassroots. The grassroots movement reached its peak in the Anpo Protests of 1960 with the review of the security agreement and the government's ratification of the

¹ Bu çalışma Mücahit AVCI danışmanlığında Uğur SERMET tarafından hazırlanmakta olan “II. Dünya Savaşı Sonrası Japonya'da Demokrasi Gelişimi” başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, , ugursermet@gmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, mucahitavci@sdu.edu.tr

agreement. Among the intellectuals who supported democracy and peace since the occupation period, a division of opinion emerged between the liberal intellectuals who were in favour of the US-led emperor and government in the Security Treaty and its revision processes, and the progressive intellectuals who did not want the deployment of foreign armies on the territory of the country and supported universal peace, including communist countries. In this context, the aim of this study is to analyse the politicisation process of intellectuals in Japan from the occupation period onwards and the impact they had on the grassroots through their public activism that led to the 1960 Anpo (Security Treaty Review) Protests.

Keywords: Japan, Post-World War II, Intellectuals Activism, Progressive Intellectuals

Jel Codes: H56,N40,R10

1. GİRİŞ

II. Dünya Savaşı'ndan yenik ayrılan Japonya'da ABD'nin demokrasiyi yayma çabaları ve Japon halkının çoğunluğunun da buna istekli olduğu görülmektedir. Müttefik Kuvvetler Yüksek Komutanı (SCAP) Douglas MacArthur önderliğinde karargah (GHQ – Müttefik Kuvvetler Genel Karargahı) kurulmuş, Japonya'nın demokratikleşmesi için dönemin başbakanı Shidehara'ya kapalı yargı sistemini ortadan kaldırması ve yeniden düzenlemesi, sendikalaşmayı teşvik etmesi, Japonya'ya kadınlarında oy kullanabileceği genel oy hakkı vermesi, okullarda daha liberal eğitim verilmesi ve ekonomiyi demokratikleştirmesi için beş talimat verilmiştir (Pekkanen, 2006: 15) Böylelikle baskıcı yargı sisteminin ortadan kaldırılması ve kısıtlanmış olan medeni, siyasi ve din özgürlüklerinin sağlanması amaçlanmıştır. MacArthur'un, özellikle hükümeti ve savaş durumunu eleştiren sol görüşlü kişilerin önünü açarak Japon Komünist Partisi (JCP)'nin savaş karşıtı üyelerinin hapisneden çıkmasını sağlaması halk nezdinde coşkuyla karşılanmıştır (Takemae 1978: 168). GHQ ve SCAP sayesinde aralarında akademisyenlerin de bulunduğu baskıdan kurtulan sol görüşlü kişilerden bazıları şiddet karşıtı barışçıl bir devrim istekleriyle imparatorluk sistemini devirip sosyalist bir devrim kurma politikasıyla 1945'te yasal olarak JCP'yi kurmuşlardır. Sosyalistlerin ise partilerini kurma hamlesi, savaşın bitiminden hemen sonra, JCP kurulmadan önce başlamıştır (Fukunaga 1995: 291-92). Bünyesine solcu sosyalistler, sağcı sosyalistler ve komünistler dahil olmak üzere çeşitli eğilimleri bulunan kişileri katarak Kasım 1945'te Japonya Sosyalist Partisi (JSP) kurulmuştur.

Savaşın sonrasındaki ulus devletlerini yeniden inşa etme isteğiyle insanlar yeni toplumlarını kültür, bilim ve yeni ve parlak yaşam kavramlarıyla birlikte tartışmaya başlamışlardır. İdeal toplumu oluşturma tartışmalarında 'yeni' ve 'parlak' sıfatları sıklıkla kullanılmıştır (Gordon 2005: 256). Politik olarak motive edici kavramlar arasında, 'barış' ve 'demokrasi', savaş sonrası Japon toplumunun inşasına ilişkin tartışmalarda ve aktivizmde en kalıcı kavramları oluşturmuştur (Gordon 2005: 261). Bu kavramlarla ilgili tartışma ve aktivizm, kökleri Japonya'da bulunan ve önceden beri var olan felsefi gelenekten değil, savaşın pişmanlıkları, yıkımı ve zorluklarıyla ilgili olarak ortaya çıkmıştır (Michiba 2005: 251).

Demokrasi fikrini Japonya İmparatorluğu'nun siyasi ideolojisinden ayırarak egemenliğin halka ait olduğu şeklindeki yeni fikri yayarak teşvik eden ABD önderliğindeki işgal güçleridir. Demokratikleşme, yalnızca kurumsal reform yoluyla değil, aynı zamanda demokrasinin sembollerini Japon halkına göstererek ve öğretirken de uygulanmıştır. Sadece bir yaşam tarzı değil; parlak, yeni ve gelişmiş bir yaşamı simgeleyen cipler, sakız, çikolata, caz, beyzbol, buzdolapları ve naylon çoraplar gibi Amerikan kültürel ve ticari malları Japonya'ya getirilmiştir. Amerikan filmleri ve çizgi filmleri, halkın Amerikan demokrasisini öğrenip içselleştirebileceği bir araç olarak hizmet etmiştir. İşgal güçleri Japonya'da filmlere, müziğe, tiyatro gösterilerine, kitaplara, tablolara ve diğer kültürel ürünlere sansür uygularken, ABD'de idealize edilen demokrasinin olumlu yanlarını tasvir eden filmleri, çizgi filmleri ve dergileri bilhassa Japon toplumuna sunmuşlardır. Örnek olarak Madame Curie (1943), His Butler's Sister (1943) ve Abe Lincoln in Illinois (1940) gibi Amerikan filmleri 1946'da ithal edilerek gösterilmiştir. ABD'ye seyahat etmiş ve hatta orada öğrenim görerek Amerikan demokrasisini deneyimlemiş Japon entelektüeller ise ülkelerinde demokrasiyi yayma girişiminde bulunmuştur. Örneğin; Japonya Yayın Birliği'nde (NHK) popüler bir radyo programının sunucusu olan Tadaichi Hirakawa, 16 yaşından İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar ABD'de yaşadığından sonra 1920'lerde ve 1930'larda Amerikan demokrasisi ve liberalizmiyle ilgili gözlemlerini bir milyon dinleyiciye ulaşan konuşmalarında sıklıkla dile getirmiştir (Takemae, 1992: 357-82). ABD'de yaşayıp Amerikan

pragmatizmini deneyimleyerek öğrenen Japon entelektüeller ise sonraki süreçte demokratik taban hareketlerini desteklemek için etkili bir grubu oluşturmuşlardır.

2. ENTELEKTÜELLERİN EYLEMCİLİĞİ

Entelektüellerin rolleri ve işlevleri sabit olmayıp, daha çok toplumun koşullarına ve herhangi bir tarihsel anda diğer insanlarla ilişkilerine bağlıdır. Entelektüelleri tanımlamak, ne belirli ideolojik harekete ne de kişisel niteliklere bağlıdır, daha ziyade geniş toplumsal yapı içindeki ayırt edici konumuna bağlıdır (Karabel, 1996, 207). Burawoy, bilgilerini siyaset ve aktivizmle ilişkilendiren kamu sosyologlarını savunur (Burawoy, 2005). Bourdieu ise siyasi tartışmalara siyasi tartışmalara kendi bilgileriyle kolektif olarak müdahale eden kolektif entelektüelleri savunur (Bourdieu, 1998). Entelektüeller politik, kültürel ve sosyal olarak varlıklarını sürdürebilmek için diğer alanlardan görece özerkliğe ihtiyaç duyarlar ve siyasi aktivizme katılarak sembolik fayda sağlarlar (Büyükokutan, 2010a, 2010b).

Birçok entelektüel demokrasinin tutkulu ve ısrarlı savunucuları olup sıklıkla faşizme ve savaş meydanlarında yaşadıkları zorluklara atıfta bulunuyorlardı. Örneğin; Maruyama öğrenciyken Materyalizm Cemiyetinin düzenlediği bir konferansa katılmış ve polis tarafından tutuklanmıştı. Özel Üst Düzey Polis Maruyama'yı sorgulamış, günlüğünü okumuş ve birkaç gün hapiste tutmuştu. Maruyama gençlik yıllarını, Özel Üst Düzey Polisin genellikle insanların ne hakkında konuştuğunu yakından takip ettiği çok korkunç bir dönemde geçirdiğini belirtmiştir (Yoshino, 1995, 240). Benzer şekilde komünist partilerle bağlantısı ve solcu bilinci nedeniyle suçlanarak hapse atılan Kuno'nun hapis hane deneyimi, savaş sona erdiğinde aktivizme başlamaya kadar vermesini sağlayacak kadar önemliydi. Cezasının sona ermesini beklerken pire ve bit istilasına uğradı. Kelepçelendiğinde masım olduğunu bilen Kuno, bunu yapan devlet otoritesiyle asla işbirliği yapmayacağına kararlı olduğunu ve bilgeliğinin onların kontrolü için işbirliği yapmasına asla izin vermediğini belirtmiştir (Kuno, 1988, 26).

Savaş rejimine bağlılıklarından pişmanlık duyan Japon entelektüelleri, Japonya'yı modern, barışçıl, kültürel, bilimsel ve demokratik bir ulus devlet olarak yeniden inşa etmek için motive olmuşlardır. Japonlar arasında demokratik ve bilimsel düşüncüyü teşvik etmek amacıyla yalnızca öğretim üyesi olarak buldukları üniversitelerde değil, üniversite dışında da resmi olmayan okullar ve araştırma enstitüleri kurarak tabana inmeye çalışmışlardır. Bu süreçte üniversitelerden milliyetçi akademisyenlerin büyük çoğunluğunun ve sol görüşlü akademisyenlerin kısmen tasfiyesi ise entelektüellerin örgütlenme hareketlerinde daha aktif rol almaları için fırsat yaratmıştır. Kendileri için de özerk bir konum isteyen entelektüellerin bu hareketleri 1960 Anpo Protestolarında zirveye ulaşmıştır (Maruyama, 1996, 259). 1945 ve 1960 arası dönem, Japon entelektüellerin kamusal alana dahil olarak kamusal entelektüeller olarak siyasi tartışmalara müdahale etme ve kamusal aktivizme katılma çabalarının doruk noktasını göstermektedir. 1960 Anpo Protestoları, ABD-Japonya Güvenlik Anlaşmasının yeniden gözden geçirilmesi üzerine ülkelerinde ABD üssü bulunmasını istemeyen ve evrensel barışı destekleyen protestocuların eylemler bütünü oluşturmuştur.

2.1. Savaş Sonrası Entelektüellerin Durumu

Siyaset bilimci Maruyama, savaş sonrası entelektüellerin durumunu pişmanlık topluluğu olarak açıklamaktadır. Bazıları savaş rejimine bağlılıklarından pişmanlık duyarken, bazıları savaş sırasında entelektüeller olarak yeterince sorumlu bir rol oynamadıkları özeleştirisinde bulunmuştur (Yoshino, 1995, 227). Örneğin filozof Tsurumi, felsefi olarak barış yanlısı olmalarına karşın, inançlarına dayalı olarak savaşa tam olarak direnmedikleri için pişmanlık duymuştur (Oguma, 2004, 50). Maruyama durumu şöyle anlatmaktadır:

“Entelektüeller savaşa direnmekte başarısız olduklarını hissediyorlardı ve birçoğu faşizmle çeşitli derecelerde iş birliği yapmaktan pişmanlık duyuyordu. Savaşın sonra ermesinden sonra entelektüeller, özeleştiri yaptılar ve nasıl yeni bir başlangıç yapabileceklerini keşfetmeye çalıştılar. Yeni başlangıç yapmak için entelektüeller olarak sorumluluk almaya ve disiplin sınırlarını aşan ortak çabalar göstermeye kararlıydılar” (Maruyama, 1996, 254-256).

Entelektüeller, Maruyama'nın bahsettiği kararlılığı kendilerini doğrudan siyasi aktivizme ve faaliyetlere yönelterek göstermişlerdir. Ekonomi ve refah politikalarının uygulanmasında uzman olarak çalışmayı kabul eden birkaç entelektüel hariç birçoğu, GHQ ve Japon hükümet yetkililerinin talep etmesine rağmen kabine üyesi olmak istememiştir (Hein, 2003). Bu kişiler taban hareketleriyle demokrasiyi ilerletme faaliyetlerine katılmayı tercih etmiştir. Örneğin Maruyama, öğrenciler, vatandaşlar, sendika işçileri ve çiftçiler gibi birçok katılımcının ilgisini çeken ve Tokyo ile Kyoto'daki büyük üniversitelerden gelen sosyolog ve gazetesi Shimizu, Marksist bilim insanı Takatani ve Marksist tarihçi Ishimoda gibi öğretim görevlilerinin de bulunduğu Mishima Halk Üniversitesi isimli resmi olmayan bir okulda öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Entelektüellerin resmi olmayan okullar ve çalışma grupları düzenleme girişimleri devam eden süreçte tedrici olarak çoğalmıştır (Yoshida, 2011).

2.2. İstenmeyen Personellerin Tasfiyesi

Japonya'yı demokratikleştirme ve gelecekteki olası Japon militarizmini önleme amaçları doğrultusunda radikal hareketleri bastırmaya çalışan GHQ ve Japon Hükümeti, birlikte çalışarak baskıcı politikalar uygulamış, istenmeyen kamu personellerinin dışlanması ve görevlerinden uzaklaştırılmasını hedeflemiştir (Masuda, 1996a, 1). Fakat entelektüelleri bu baskıcı politikalara dahil etmemişlerdir. İşgal dönemi politikalarında önce milliyetçiler, Kore Savaşı'nın patlak vermesiyle de JCP'nin önde gelen üyeleri ve destekçileri işyerlerinden atılmış ve JCP'nin yayın organı "Akahata" feshedilmiştir. Üniversitelerde de milliyetçi akademisyenlerin tasfiyesi istenilen düzeyde gerçekleşmiş ama JCP üyeleri ve destekçilerine karşı girişilen Kızıl Tasfiye hareketi, öğrencilerin eylemleri neticesinde tam olarak başarıyla sonuçlanamamıştır.

Temmuz 1949'da Stanford Üniversitesi'nin eski profesörlerinden, ABD Savunma Bakanlığı için çalışmış ve CIE'nin özel danışmanlarından Walter Eells, konuşma yapmak üzere Niigata Üniversitesi'ni ziyaret etmiş, komünist akademisyenlerin üniversitelerden uzaklaştırılması gerektiğini çünkü komünistlerin düşünmekte özgür olmadıklarını ileri sürmüştür (Kramer, 2005, 5). Eells, diğer üniversitelerde de benzer söylemlerde bulunup Kızıl Tasfiye'yi desteklemiş fakat öğrenciler ayaklanıp Kızıl Tasfiye karşıtı hareketlerde bulunmuşlardır. Hatta Eells, Tohoku Üniversitesi'nde konuşma yaparken öğrencilerin kendisini sahneden indirmesi hareketlerin gitgide büyümesini sağlamıştır (Takei, 2005, 46). Protestolar o kadar büyümüştür ki, öğrenciler Haziran 1950'de genel grev düzenlemiş ve yaklaşık 50 üniversiteden destek görmüştür. Kızıl Tasfiye'nin uygulanmasında kararlı olan Eğitim Bakanı, büyüyen eylemler sonucunda hareketin askıya alındığını duyurmuştur. Burada dikkat çekici bir durum, ironik bir şekilde JCP'nin öğrencilerin Kızıl Tasfiye karşıtı eylemlerde bulunmasını desteklememesi ve hatta bazı üye öğrenciyi aktivizmleri nedeniyle partiden ihraç etmesidir. Bu gelişmeler istemeden de olsa sol görüşlü entelektüellerin hakimiyetini arttırıp aktivizmlerini kolaylaştırmıştır.

2.2. Entelektüellerin Barış Hareketi: Barış Sorunu Sempozyumu

Entelektüellerin kolektif aktivizm uğraşı, 1946'da kurulan Sekai dergisinde yazmaya başlayıp 1948'de Barış Sorunu Sempozyumu adlı grubu oluşturmaları ile zirveye ulaşmıştır (Hanawa, 1990). "Savaşa Neden Olan Gerginlikler Üzerine Sekiz Seçkin Sosyal Bilimcinin Açıklaması" adlı UNESCO bildirisinin savaşa karşı çıkıp barışı savunması dünyanın dört bir yanındaki sosyal bilimciler üzerinde etkili olmuştur. Hem Batı hem de Doğu bloklarından sosyal bilimcilerin Soğuk Savaş'ın ortasında barışı savundukları bildiriden etkilenen Sekai baş yayıncısı Yoshino, Japonya'yı yeniden inşa etmenin yeni bir yönü olarak barış üzerine benzer bir bildiri hazırlamayı planlayıp Tokyo ve Kyoto'da entelektüellerden oluşan tartışma grupları oluşturmuştur. Tartışma grupları "UNESCO Topluluğu" (Shimizu Ikutaro Chosakushu, bundan sonra SIC, 1993, cilt 14, 319) veya "Barış Sorunu Tartışma Grubu" olarak iki isimle adlandırılmıştır (Oguma, 2003, 35). Karşılıklı istişarelerde ve tartışmalarda bulunan entelektüeller, Sekai'nin Mart 1949 sayısında "Japon Bilim İnsanlarının Barış ve Savaş Üzerine Bildirisi" adlı bildiriye yayınladılar (Yoshino, 1995, 221). Bildiri, geçmişteki ve gelecekteki olası savaşları eleştirerek barış çağrısında bulunmuştur (Sekai, 1949, cilt 39, 2-9). Grup Sekai'de bildiriye yayınlarken kendine "Barış Sorunu Sempozyumu" adını vermiştir.

San Francisco Barış Antlaşması'nın, II. Dünya Savaşı'nın resmi olarak sona erdirmesi ve Japonya'nın bağımsızlık koşullarını belirlemesi ile Soğuk Savaş'ın artan gerilimi göz önüne alındığında komünist ülkelerin ABD politikalarına sıkı sıkıya bağlanan Japonya ile herhangi bir barış anlaşması yapması neredeyse imkânsız hale gelmiştir (Dower, 1999, 552). Japonya'nın Doğu bloğu ülkelerle yakınlaşmasını istemeyen ABD, bunu ayrı bir anlaşmayla çözmek istemiştir (Ishikawa, 1982, 59). Bu hamleyi gören Japon entelektüeller, komünist ülkeleri dışlamayan genel bir barış anlaşması talep ederek 1950'de Barış Sorunu Sempozyumu olarak bir kez daha seferber olmuşlardır. Bu süreçte ilki genel bir barış anlaşması, ekonomik bağımsızlık ve askeri tarafsızlığı savunarak Japonya'daki askeri üslere karşı çıkan ve ikincisi Anayasada tanımlanan barışı savunarak Kore Savaşı'ndaki saldırıları kınayan olmak üzere Sekai'de iki bildiri yayınlanmıştır. Bunun üzerine genel bir barış anlaşması isteyen –ilerici- entelektüeller ve ABD'nin politikalarına bağlı anlaşma isteyen –liberal- entelektüeller ayrılmışlardır (Kuno Osamu Shu, bundan sonra KOS, 1998, cilt 5, 162). Bu ayrışmada iki grup arasında yalnızca siyasi görüşlerinde değil, aktivist hareketleri destekleyip desteklememeleri ve devlet hakkında eleştirel görüşlere sahip olup olmamalarının da etkili olduğu görülmektedir.

1950 yılının aralık ayında Sekai'de yayınlanan bu ikinci bildirden sonra GHQ, sol hareketlere karşı baskıcı politikalar sürdürmeye başlayıp medyayı sansürleyerek Çin'deki komünist hareketler ve dünyadaki devrimlerle ilgili makalelerin yayınlanmasını yasaklamıştır. GHQ ve Japon hükümet yetkilileri ile polis, Sekai Dergisi'ne de baskın yaparak yayıncıları sorgulamıştır. Ancak kimseye cezai işlem uygulanmamıştır (Yoshino, 1995, 262). Dolayısıyla sansür ortamında dahi Barış Sorunu Sempozyumu bildirimlerinin yayınlanmasına izin verildiği anlaşılmaktadır. Diğer tarafta Sekai entelektüellere kültürel ve sosyal sermaye sağlamasının yanı sıra siyasi görüşlerini ifade edip bildiri yayınlatabildikleri yer olmakla kalmayıp örgütlü siyasi eylemlere de destek vermeye devam etmektedir.

Entelektüeller ve alanları üzerine mevcut araştırmalar, siyasi nüfuz oluşturmak için entelektüel alanın diğer alanlardan görece özerk olması gerektiğini vurgularken, Japonya'da tersi olup, entelektüeller medyayla birlikte çalışmıştır ve bu karşılıklı bağımlılık, siyasi aktivizme yönelik entelektüeller için kritik bir öneme sahip olmuştur. Bazı çalışmalar, Japonya'da gazetecilik için Bourdieu'nün fikrinden esinlenerek rondon –Entelektüellerin siyasi konular ve eğilimler hakkındaki görüşlerini ifade ettikleri kapsamlı dergi ve gazetelerden oluşur (Oku, 2007, 10)- denilen bir sosyal alan oluştuğunu belirtmektedir (Takeuchi, 2005, 184). Barış Sorunu Sempozyumuna ek olarak araştırma yapmayı ve sosyal bilim ve felsefeyi yaymayı amaçlayan Shimizu, Yirminci Yüzyıl Araştırma Enstitüsü'nü (SIC, 1993, cilt 14, 305), Anglo-Amerikan düşüncelerini Japon halkına tanıtmayı amaçlayan Tsurumi, Maruyama ve Kuno gibi önemli entelektüeller de Düşünce Bilimi Çalışma Grubu'nu kurmuştur (Yoshida, 2011, 199).

3. ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması

1951'de Japonya'nın bağımsızlık şartlarını belirleyen San Francisco Barış Antlaşması'nın imzalanmasından saatler sonra Japonya'da konuşlanmış ABD üslere ilişkin hükümlerin ana hatlarını çizen ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması imzalanmıştır (Yoshida, 1962, 256). Anlaşmaya göre ABD ordusu Japonya'yı silahlı saldırılara karşı koruyacak ve Uzak Doğu'da barış ortamını sağlayacaktır. Japonya'daki isyanları ve karışıklıkları bastırmak için ABD ordusu, kara, hava ve deniz kuvvetleriyle birlikte Japonya'da konuşlanacaktır.

Bu süreçte Japon yetkililer arasında Uzak Doğu tanımı ve ABD'nin savaş durumunda Japonya'yı koruma sorumluluğunun belirsizliğiyle ilgili tartışmalar çıkmıştır (Sakamoto, 2000, 56). Tartışmalar büyüdükçe ve Kore Savaşı'nın sona ermesiyle 1955'te ABD ve Japonya arasındaki Güvenlik Anlaşması'nın yeniden gözden geçirilmesi için MacArthur'un da ABD büyükelçisi olarak hazır bulunduğu müzakereler başlamış ve anlaşma taslağının büyük bölümü 1959'da tamamlanmıştır (Sakamoto, 2000, 210). Ocak 1960'ta iki hükümetin temsilcileri gözden geçirilmiş ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması'nı Washington'da imzalanmıştır. Yeni anlaşmada iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik iş birliği, anlaşmanın sona erme tarihi, ABD'nin Japonya'yı savunmak için üstleneceği sorumluluklar bulunurken ABD ordusunun iç savaşları bastırmak için üstlendiği rol yeni anlaşmada

yer almamıştır. Fakat anlaşmayla ilgili diğer içerikler tam olarak açıklanmamıştır. Nihayetinde imzalanan anlaşma iki ülkenin ulusal yasama meclislerinde onaylanarak yasalaşmıştır.

İlk anlaşma yılı 1951'den anlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi ve onaylanmasına kadar geçen 9 yıllık süre zarfında birçok protestolarla karşılaşmıştır. 1959 yılında JCP, JSP ve Sohyo Federasyonu (Japonya Sendikalar Genel Konseyi) liderliğinde Halk Konseyi oluşturularak birçok hareket örgütünü bünyesine katmıştır (Saito, 1962, 77). Bu dönemde mitingler, gösteriler ve grevler gibi doğrudan eylemler gerçekleştirilmiştir. Öğrenci hareketi grupları ve Tokyo Bölgesel Sendikalar Konseyi işçilerinden oluşan göstericiler 1959 Kasım ayında Diet Binası önünde gösteri düzenlerken demokrasinin kutsal bir simgesi olan Meclis Binası'nı işgal etmeleri infial yaratarak medya, Halk Konseyi, LDP, JSP ve JCP tarafından eleştirilmiştir (Saito, 1962, 145). Diğer önemli olay, Diet'in iki meclisinde de çoğunluk olan LDP'nin 19 Mayıs 1960'ta muhalefet partilerinin katılımı olmadan Temsilciler Meclisi'nde anlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi tasarısını kabul etmesi olmuştur. Oturumu basan JSP üyeleriyle polisin karşı karşıya gelmesi (Packard, 1966, 241) olası bir iç savaştan endişe duyan insanları öfkelenirerek güvenlik anlaşmalarının durdurulmasını isteyen protestocuları demokrasiyi korumaya yöneltmiştir (Packard, 1966, 242). Bu durum savaş sonrası Japonya'da demokrasi için kilit rol oynayan ve demokrasinin tesisi için uzun zamandır uğraşan ve demokrasi krizinden endişe duyan entelektüellerin çabalarının bir ürünü olarak değerlendirilebilir (Minaguchi, 1968, 172).

4. İlerici ve Liberal Entelektüellerin Ayrışması

Savaş öncesi dönemin sosyalist entelektüellerinden Kagawa'ya göre, demokrasi toplumu kaosa sürüklenme potansiyelinden dolayı tehlikelidir. Kagawa bu nedenle Amerikan demokrasisine şüpheyle yaklaşmış, toplumun ahlaki koruyucusu olarak monarşiyi savunup, seçimlerde egemenliğin değişebileceği demokrasinin otokrasiyi ortaya çıkarabileceğini, dolayısıyla halkı kötülüklerden korumak için yemin eden ve adalet duygusuna sahip bir imparatorun olduğu Anayasal monarşi sistemini desteklemiştir. Savaş öncesi ve savaş döneminde pek çok milliyetçinin aksine, eski liberal entelektüeller demokrasinin savunucuları olmalarına karşın imparatorun merkezde yer aldığı imparatorluk demokrasisini temsil edip dile getirmişlerdir (Gordon, 1991). Medya da demokrasi tartışmalarında imparatorun başkanlık ettiği ulusal yönetimi destekleyen siyasetçilere ve entelektüellere geniş yer vermiştir. Örneğin, önemli bir liberalist olan Tsuda, imparatorluk ailesinin iki bin yıldır vatandaşları birleştiren manevi merkez olduğunu ve Japonya'daki demokrasinin, vatandaşların imparatora olan sevgisi üzerine kurulması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca imparatorun Japon halkından gelerek onlarla eşit olduğunu ve onlara karşı bir güç olarak hüküm sürmediğini, halkın kendi kendini yönettiği demokrasinin, Japon halkıyla bir arada yaşayan imparatorluk ailesinin devam eden yönetimiyle uyumlu olduğunu savunmuştur (Tsuda, 1946, 53).

Özellikle savaş öncesi ve savaş döneminde liberal entelektüeller ve kısmen de sosyalist entelektüeller imparatora güç veren meşruti monarşiyi desteklemiş ve herkesin eşit haklara sahip olacağı demokrasi fikrine pek ihtimal vermemişlerdir. İş gereği çok sayıda entelektüelle tanışmış olan Sekai baş yayıncısı, özellikle bazı liberal entelektüellerin, kendilerini kirliliğe ve kültüresiz buldukları halkın çoğunluğundan farklı, asil ve kültürel insanlar olarak gördükleri izlenimine kapıldığını belirtmiştir (Hanawa, 1990, 8-9). Yeni grup ilerici entelektüellerin ise dünya görüşleri liberallerden keskin bir şekilde farklı olup, meşruti monarşiyi desteklememiş ve imparatorluk sistemiyle birlikte savaş rejimini eleştirmişlerdir. 'Pişmanlık toplumu' ifadesini ortaya çıkaran siyaset bilimci Maruyama, imparatorun merkezde bulunduğu aşırı milliyetçiliği eleştirerek, bunun insanların zihinlerini ve davranışlarını yönettiği ve sonucunda savaşa yol açtığını savunarak, insanların özerk bireyler haline gelememesinin nedeninin, faşizm altındaki imparatorluk sistemi olduğunu belirterek eleştirmiştir (Maruyama, 1964, 26). Özellikle Maruyama için demokrasi, Japonya'nın henüz ulaşamadığı evrensel bir değere sahiptir. Diğer ilerici entelektüeller de evrensel bir demokrasi görüşüne sahiptir ve genellikle Japonya'daki demokrasiyi eksik veya yetersiz bularak demokratik hareketlere katılmaya ve örgütlemeye motive olmuşlardır.

İlerici entelektüeller Japonya'nın uluslararası ilişkilerinde siyasi özerklik kazanması için Barış Sorunu Sempozyumu'ndaki barış hareketlerini ve San Francisco Barış Antlaşması'nın sonuçlandırılmasına ilişkin genel bir antlaşma olmak üzere iki özerklik biçimini savunmuşlardır. Çünkü onlara göre askeri ittifak, Japonya'nın bağımsızlığını Soğuk Savaş bağlamında koşullu hale getirecek ve böylece

demokrasinin altını oyacaktır (Kersten, 1996, 164). İlerici entelektüellerin savaş deneyimleri de liberal meslektaşlarından büyük ölçüde farklıdır. Çoğu 19. Yüzyılın sonlarında doğmuş olan liberal entelektüeller, gençlik yıllarında ifade özgürlüğüne yönelik baskılara maruz kalan ve savaş dönemi orduya çağrılan ilerici entelektüellerin aksine, 20. Yüzyılın başlarında liberalizm ve özgürlüğün tadını çıkarma fırsatı bularak imparatorluk üniversitelerinde akademisyen olarak yerleşik sosyal statüler elde etmiş ve cephede savaşacak kadar genç olmadıkları için II. Dünya Savaşı'na katılmamışlardır. İlerici entelektüellerin bu deneyimleri onları demokrasinin en büyük savunucuları haline getirmiş ve sık sık deneyimlerinden bahsetmişlerdir. Örneğin, Maruyama polis tarafından tutuklanmış ve birkaç gün hapiste kalmıştır. Kuno, komünist partilerle bağlantısı ve solcu bilinci nedeniyle suçlanarak iki yıl hapiste zor şartlar altında kalmıştır (KOS, 1998, cilt 5, 63). Tsurumi de 1942'de ABD'de anarşist olduğu şüphesiyle hapse atılmış, buna rağmen Harvard Üniversitesi diplomasını kendisine vermiştir. ABD ve Japonya savaşırken üniversitenin hoşgörülü davranışından etkilenen Tsurumi, ABD'de demokrasiyi bulduğunu belirtmiş, Japonya'ya dönüp savaşı eleştirenlerin tutuklandığını gördükten sonra düşmanın ABD değil, Japonya olduğunu düşünmüştür (Oguma, 2004, 40). Ayrıca iki entelektüel grubun sosyal geçmişleri de farklılık göstermektedir. Birçok liberal entelektüel üst veya orta-üst sınırlardan gelmektedir ve devlet yetkilileriyle yakın bağlantısı olanlar bulunmaktadır (Oguma, 2002, 191). İlerici entelektüeller içerisinde de varlıklı ailelerden gelenler vardır fakat orduda geçirdikleri zaman sosyal statülerini altüst ettiği için sıradan insanlarla etkileşime girmişlerdir. Bu deneyimleri, elit sosyal gruptan nefret etmeye başlayıp onlardan ayrılmalarına neden olmuştur (Oguma, 2002, 96). İlerici entelektüellerin liberal entelektüellere güvensizliği ve onlardan duyduğu rahatsızlık gitgide artmış, bir grup ilerici entelektüel, liberal entelektüellerin söylemlerini elitizm, muhafazakarlık ve özel eğitime dayalı olmakla eleştirmiştir (Fujita, 2010, 109). Solcu hareketlerin ve söylemlerin yükselişine ve Sekai'nin giderek ilerici entelektüellerin görüşlerine daha çok yer vermesine tepki gösteren liberal entelektüeller de, ilerici entelektüellerle aralarına mesafe koymak için 1948'de Kokoro adlı yeni bir dergi çıkarmış ve sempozyumu terk etmişlerdir (Fujita, 2010, 106).

5. Entelektüel Hareketlerin Tabana Yayılması

II. Dünya Savaşı sonrasında liberal entelektüeller kapalı gruplar oluşturarak eğitimli ve entelektüel olmayanları faaliyetlerine dahil etmemiştir. Fakat siyasallaşmış ilerici entelektüeller, entelektüel olmayanları da hedefleyen eylemci hareketleri ile sıradan insanlara ulaşmakta başarılı olarak onları da aktivizmlerine dahil etmişlerdir. Bunun sonucu olarak romancılar, eleştirmenler, besteciler, şairler, tiyatro sanatçıları, oyun yazarları vb. kültürel öğelerin, bilim insanlarının ve sanatçıların önderlik ettiği gruplar, 1950'lerin sonlarında siyasi eylemcilikte önemli rol oynamaya başlamıştır. Örneğin; çoğu yirmili yaşlarda genç sanatçılar tarafından örgütlenen Genç Japonya Derneği, 1958'de Polis Görevleri Yasası'na ve 1960'ta ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması'na karşı koymak için örgütlenmiştir.

Tabandan gelenlerin de siyasallaşması ile ilerici entelektüeller de eleştirilmeye başlanmıştır. Örneğin; şair Gan Tanigawa, 1960'ta Japonya'nın güneyindeki madenlerde ortaya çıkan işçi anlaşmazlığında işçileri desteklemek için Taisho Eylem Grubu'nu örgütlemiş, mevcut entelektüelleri ve onların eylemciliklerini eleştirmiştir. Şair ve eleştirmen Takaaki Yoshimoto da yine ilerici entelektüelleri ve 1960 Anpo Protestolarında savunulan demokrasi türünü eleştirmiş ve uydurma olduğunu belirtmiş, sonrasında ilerici entelektüellere karşı önde gelen eleştirmen ve Yeni Sol öğrenci hareketi grupları için etkili bir entelektüel olmuştur. Sekai gibi dergilerin destekleriyle sosyal ve kültürel sermayeye ilaveten, medya alanında da sembolik sermaye elde eden ilerici entelektüeller de, halkın katılımını önemsemiş olmalarına rağmen kibirlerini ve fikirlerini yukarıdan aşağıya yayabilecekleri, böylece kitleleri aydınatabilecekleri varsayımı nedeniyle bu konuda eksik kaldıklarını düşünerek özeleştiri yapmaya başlamışlardır (Ishida, 2006, 8).

SONUÇ

Savaş sona erdiğinde Japonya harabeye dönmüş ve işgal dönemi başlamışken entelektüeller alanı da kriz içindedir. Entelektüeller barışı sağlayamadıkları için halkını ve kendilerini daha modern ve özerk kılmak için Japon toplumunun siyasi ve kültürel eksiklikleri olarak gördükleri şeyleri ele almaya

gayret etmişlerdir. Bunu da demokratik ve barış hareketlerine katılarak, kamusal olarak örgütlenerek yapmışlardır.

İleride oluşabilecek militarizmi önleme amaçlı tasfiye hareketiyle milliyetçi öğretim üyesi sayısının azalması ve sol görüşlü öğretim üyelerine yönelik Kızıl Tasfiye girişiminin, öğrencilerin protestoları sonucu istenilen düzeyde gerçekleşmemesi sonucu sol görüşlü öğretim üyeleri güçlenerek siyasi aktivizmde bulunmaya karar vermiştir. İlk örgütlü girişim, Sekai Dergisinde yayımlanan ve barışı amaçlayan bildirilerde bulunan “Barış Sorunu Sempozyumu” ile başlamıştır. Barış Sorunu Sempozyumundaki aktivist hareketler sürdükçe liberal entelektüeller ve ilerici entelektüeller arasında ayırım gerçekleşmiştir. Bu ayırmda en önemli nokta entelektüellerin gençlik yılları ve savaş deneyimine sahip olup olmamasıdır. Yaşlanmış olan liberal entelektüeller gençlik yıllarını refah içinde geçirmiş ve yaşlarından ötürü savaş meydanlarına çağrılmamış, yeni grup ilerici entelektüeller ise gençlik yıllarını baskı altında geçirerek meydanlarda savaşın çirkinliğine tanık olmuşlardır. Bu sebeple ABD güdümlü imparator ile liberal ve demokrat parti hükümetleri yanlısı liberal entelektüeller “Kokoro” (Kalp) adında kendi dergilerini kurmuşlar, Güvenlik Anlaşması ve anlaşmanın yeniden gözden geçirilmesi süreçlerinde ülke topraklarında yabancı ordunun konuşlanmasına karşı çıkan ve komünist ülkelerin de dahil edildiği evrensel barışı destekleyen ilerici entelektüeller ise Sekai’de yazmaya devam etmişlerdir. Bir kısmı bireysel uğraşları ile halkı daha fazla bilinçlendirebilme amacıyla özellikle şehrin dış kısımlarına akademiler kurup buralarda dersler vererek tabana ulaşmaya çalışmışlardır.

İlerici entelektüellerin siyasi katılımı 1960 Anpo Protestolarında zirveye ulaşmıştır. Tepkilere rağmen Güvenlik Anlaşmasının yeniden gözden geçirilip kabul edilmesi üzerine gazete ve dergilerde demokrasi çağrılarını yüksek sesle dile getirilmiş, öğretim üyeleri ve entelektüeller sokağa çıkarak kamusal eylemde bulunmuşlardır. Gösterilerde bir kadının da öldürülmesiyle Japonya’nın modern dönemindeki en büyük katılıma ulaşan protestolarda yüz binlerce kişi neredeyse her gün Ulusal Diet Binasını kuşatmış fakat Güvenlik Anlaşmasının yürürlüğe girmesi engellenememiştir.

Yine de olayların ardından ABD Başkanı Dwight D. Eisenhower’ın Japonya’ya yapmayı planladığı ziyaret iptal edilmiş ve muhafazakar Başbakan Nobusuke Kishi ve kabinesi istifa etmek zorunda kalmıştır. 1960 Anpo Protestolarından sonra çoğu entelektüel işlerine geri dönerken, ilerici entelektüellerin bir kısmı, diğerlerini uysal bularak eleştirmiş ve yurttaş hareketlerinin arka planda kalan oyuncularını olarak siyasi aktivizmlerine devam etmiştir.

KAYNAKÇA

- Bourdieu, Pierre. 1998. *Acts of Resistance: Against the Tyranny of the Market*. Translated by Richard Nice. New York: New York Press.
- Burawoy, Michael. 2005. “For Public Sociology.” *American Sociological Review* 70(1): 4-28.
- Büyükokutan, Barış. 2010a. “Dynamics of Politicization in the Twentieth-Century U.S. Poetry Field.” PhD dissertation, Department of Sociology, University of Michigan, Ann Arbor.
- Büyükokutan, Barış. 2010b. “‘Autonomy from What?’: Populism, Universities, and the U.S. Poetry Field, 1910-1975.” *Political Power and Social Theory* 21: 3-48.
- Dower, John W. 1999. *Embracing Defeat: Japan in the Wake of World War II*. New York: W.W. Norton & New Press.
- Fukunaga, Fumio. 1995. “Sengo kaikaku to shakaishugi seiryoku (Postwar Reform and Socialist Power).” Pp. 267-301 in *Sengo Nihon: Senryō to sengo kaikaku*. Vol. 2, edited by Masanori Nakamura et al. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Fukunaga, Fumio. 1995. “Sengo kaikaku to shakaishugi seiryoku (Postwar Reform and Socialist Power).” Pp. 267-301 in *Sengo Nihon: Senryō to sengo kaikaku*. Vol. 2, edited by Masanori Nakamura et al. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Gordon, Andrew. 1991. *Labor and Imperial Democracy in Prewar Japan*. Berkeley: University of California Press. 276

- Gordon, Andrew. 2005. "55-nen taisei to shakai undō (The 1955 Regime and Social Movements)." Pp. 253-289 in *Nihonshi kōza: Sengo Nihon hen*. Vol. 10, edited by Rekishigaku Kenkyūkai and Nihonshi Kenkyūkai. Tokyo: Tokyo Daigaku Shuppankai.
- Gotō, Motō, Uchida Kenzō, and Ishikawa Masumi. 1982. *Sengo hoshu seiji no kiseki: Yoshida naikaku kara Suzuki naikaku made (The Trajectory of Postwar Conservative Politics: From the Yoshida Cabinet to the Suzuki Cabinet)*. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Hanawa, Sakura. 1990. *Iwanami monogatari: Watashi no sengoshi (The Story of Iwanami: My Personal Postwar History)*. Mito, JP: Hanawa Sakura Chosaku Kankō Inkai.
- Hein, Laura. 2003. "Statistics for Democracy: Economics as Politics in Occupied Japan." *Positions: East Asia Cultures Critique* 11(3): 765-778.
- Ishida, Takeshi. 2006. *Isshin ni shite nishō, hitori ni shite ryōshin: Aru seiji kenkyūsha no senzen to sengo (Two Lives in One Body, Two Bodies in One: The Prewar and the Postwar of One Political Scientist)*. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Karabel, Jerome. 1996. "Towards a Theory of Intellectuals and Politics." *Theory and Society* 25(2): 205-233.
- Kersten, Rikki. 1996. *Democracy in Postwar Japan: Maruyama Masao and the Search for Autonomy*. London; New York: Routledge.
- Krämer, Hans Martin. 2005. "Just Who Reversed the Course? The Red Purge in Higher Education during the Occupation of Japan." *Social Science Japan Journal* 8(1): 1-18.
- Kuno, Osamu, Shunsuke Tsurumi, and Shōzō Fujita. [1959] 2010. *Sengo Nihon no shisō (The Postwar Japanese Thoughts)*. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Maruyama, Masao. [1946] 1964. "Chōkokkashugi no ronri to shinri (Logic and Psychology of Ultrationalism)." Pp. 1-24 in *Gendai seiji no shishō to kōdō*. Expanded edition. Tokyo: Miraisha.
- Maruyama, Masao. [1977] 1996. "Kindai Nihon no chishikijin (Intellectuals in Modern Japan)." Pp. 223-268 in *Maruyama Masao shū (Maruyama Masao Collection)*. Vol. 10. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Masuda, Hiroshi. 1996a. *GHQ Nihon senryōshi: Kōshoku tsuihō (The History of GHQ's Occupation in Japan: The Purge at Public Offices)*. Vol. 6. Tokyo: Nihon Tosho Sentā.
- Michiba, Chikanobu. 2005. *Senryō to heiwa: "Sengo" to iu keiken (The Occupation and Peace: Experiences of "Postwar")*. Tokyo: Seidosha.
- Minaguchi, Kōzō. 1968. *Anpo tōsōshi (The History of the Anpo Struggle)*. Tokyo: Shakai Shinpō.
- Oguma, Eiji. 2003. *Kanagawa Daigaku hyōron bukkureto 26: Shimizu Ikutarō: Aru sengo chishikijin no kiseki (Kanagawa University, Booklet Series 26: Ikutarō Shimizu: The Trajectory of A Postwar Intellectual)*. Tokyo: Ochanomizu Shobō.
- Oku, Takenori. 2007. *Rondan no sengoshi (The Postwar History of Rondan)*. Tokyo: Heibonsha.
- Ōno, Akio. 1967. *Zengakuren keppūroku (Bloody Record of the Zengakuren)*. Tokyo: 20-seikisha.
- Packard, George R. III, 1966. *Protest in Tokyo: The Security Treaty Crisis of 1960*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Pekkanen, Robert. 2006. *Japan's Dual Civil Society: Members without Advocates*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Saitō, Ichirō. 1962. *Anpo tōsōshi (The History of the Anpo Struggle)*. Tokyo: San'ichi Shobō.
- Sakamoto, Kazuya. 2000. *Nichibei dōmei no kizuna: Anpo jōyaku to sōgosei no mosaku (The Bond of the Japan-U.S. Security Treaty: The Anpo Treaty and the Search for Mutuality)*. Tokyo: Yūhikaku.
- Shimizu, Ikutarō. 1992-1993. *Shimizu Ikutarō chosakushū (Ikutarō Shimizu Collected Works)*. Vols. 1-19. Tokyo: Kōdansha.
- Takemae, Eiji. 1992. *Senryō sengoshi (The History of the Postwar Occupation)*. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Takemae, Eiji. 1978. "Nihon Kyōsantō ga kaihō sareta hi (The Day When the Japanese Communist Party was Released)." *Chūō Kōron* 1096: 166-190.
- Takeuchi, Yō. 2005. *Maruyama Masao no jidai: Daigaku, chishikijin, jānarizumu (The Era of Masao Maruyama: Universities, Intellectuals, and Journalism)*. Tokyo: Chūō Kōronsha.

- Tsuda, Sōkichi. 1946. “Kenkoku no jijō to bansei ikkei no shisō (The Condition of Nation-Building and Thoughts on the Unbroken Line of Emperors).” *Sekai* 4: 29-54.
- Tsurumi, Shunsuke, Chizuko Ueno, and Eiji Oguma. 2004. *Sensō ga nokoshita mono: Tsurumi Shunsuke ni sengo sedai ga kiku (The Legacy of the War: Inquiries to Shunsuke Tsurumi from the Postwar Generation)*. Tokyo: Shinyōsha.
- Yoshida, Kenji. 2011. “Senryōki no chishikijin undō: ‘Minshu kakumei’ ki no riberarisuto (The Intellectuals’ Movements in the Occupational Period: Liberalists during the ‘Democratic Revolution’).” Pp. 177-216 in “*Sengo kakushin seiryoku*” no honryū, edited by Jin Igarashi. Tokyo: Ōtshuki Shoten.
- Yoshida, Shigeru. 1962. *The Yoshida Memories: The Story of Japan in Crisis*. Translated by Kenichi Yoshida. Cambridge, MA: Houghton Mifflin; Boston, Riverdale Press.
- Yoshino, Genzaburō. 1995. “*Sengo*” e no ketsubetsu: “*Sekai*” henshū kōki 1956-60-nen (*Breakaway for the “Postwar”*: Editors’ Postscripts in *Sekai* between 1956 and 1960). Tokyo: Iwanami Shoten.